

Juristforbundets prinsipper

Under følger prinsippene i Juristforbundets politiske plattform 2026-2028, som angir den prinsipielle rammen for Juristforbundets politikk og meningsytringer. De bygger i stor grad videre på prinsippprogrammet som ble vedtatt av landsmøtet i 2024. En forskjell fra tidligere er at prinsippene nå presenteres sammen med, og rammer inn, hvert av de politiske satsingsområdene. Slik blir prinsippene også brukt til å sette politiske standpunkter og krav i sammenheng, i stedet for at de presenteres og leses for seg.

Lønns- og arbeidsvilkår

- Arbeidslivet skal være regulert gjennom et sterkt lov- og avtaleverk som sikrer gode og forutsigbare arbeidsvilkår, reell medbestemmelse og et forsvarlig arbeidsmiljø.
- Lønns- og arbeidsvilkårene skal gjøre det mulig å rekruttere, beholde og utvikle nødvendig juridisk kompetanse.
- Kollektive, lokale forhandlinger skal sikre lønnsutvikling for alle.
- Arbeidslivet skal være likestilt, inkluderende og fritt for diskriminering, trakassering og mobbing.
- Arbeidslivet skal gi arbeidstakere mulighet til et bærekraftig yrkesliv gjennom ulike livsfaser.
- Lønnsnivå og lønnsutvikling skal brukes som et personalpolitisk virkemiddel av arbeidsgiver. Lønnsdannelsen skal derfor baseres på utdanning, kompetanse, innsats, verdiskaping, ansvar, måloppnåelse, markedsverdi og behovet for å rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft.
- Juristforbundet skal bidra til anstendige arbeidsvilkår og en rettferdig og bærekraftig økonomisk utvikling i all virksomhet, leverandørkjede og samarbeid.

Juridisk kompetanse som samfunnsressurs

- Juridisk kompetanse er en grunnleggende samfunnsressurs og skal være tilgjengelig og brukes der rettigheter, plikter og myndighetsutøvelse krever det.
- Juridisk kompetanse skal utvikles og vedlikeholdes gjennom utdanning, forskning, praktisk yrkesutøvelse og kontinuerlig faglig utvikling.
- Juridisk utdanning og forskning skal holde høy faglig kvalitet og utvikles i tråd med samfunnets behov.
- Akademisk frihet og faglig uavhengighet er en forutsetning for fri forskning, utdanning og utvikling av juridisk kompetanse.

Rettssikkerhet for alle

- Rettssikkerhet, likhet for loven og uavhengige rettsstatsinstitusjoner er grunnleggende forutsetninger for et demokratisk samfunn.
- Likhet for loven og uskyldspresumsjonen er grunnleggende rettsstatsprinsipper. Alle har rett til en rettferdig rettergang, herunder rett til kontradiksjon.
- All offentlig myndighetsutøvelse skal skje innenfor rettslige rammer. Rettsstatens institusjoner, maktfordelingen, domstolenes uavhengighet og kontrollmekanismene skal vernes.
- Alle skal ha reell tilgang til nødvendig juridisk rådgivning og til domstolene og andre uavhengige prøvingsordninger for å få prøvd og håndhevet sine rettigheter.

- Juridisk rådgivning og rettshjelp skal ytes av jurister med nødvendig kompetanse.
- Jurister skal ha faglig uavhengighet til å gjøre selvstendige juridiske vurderinger og kunne si fra om rettslige feil og lovbrudd uten utilbørlig påvirkning.
- Lovgivning, forvaltningspraksis og rettspraksis skal være tilgjengelig og forståelig for alle.
- Offentlige vedtak som bygger på juridiske vurderinger skal fattes av eller kvalitetssikres av jurister med nødvendig kompetanse. Juridisk rådgivning og rettshjelp skal ytes av jurister med nødvendig kompetanse.
- Myndighetene må sikre at innbyggerne får de rettighetene og oppfyller de forpliktelsene de har i lov- og regelverk.
- Lover og regler gjelder også i krig, og menneskerettighetene og folkeretten skal respekteres og etterleves.

Kunstig intelligens og digitalisering

- Digitalisering og kunstig intelligens skal utvikles og brukes innenfor rettsstatens, menneskerettighetenes og personvernets rammer.
- Teknologisk utvikling og effektivisering kan ikke gå på bekostning av rettssikkerhet, likebehandling, innsyn, kontradiksjon eller reell mulighet for overprøving.
- Beslutninger som har vesentlig betydning for den enkelte skal kunne forstås, etterprøves og overprøves, og menneskelig ansvar og skjønn skal ivaretas der rettssikkerheten står på spill.
- Juridisk kompetanse skal inngå i utvikling, bruk og kontroll av teknologi som påvirker rettigheter, plikter eller myndighetsutøvelse.
- Tilgang til rettigheter og offentlige tjenester skal ikke forutsette digital kompetanse eller tilgang til digitale løsninger.
- Regulering av kunstig intelligens skal utvikles gjennom internasjonalt samarbeid, og Norge skal ha juridisk kompetanse til både å påvirke internasjonale rammer og omsette dem til nasjonal rett og praksis.

Beredskap

- Samfunnet og demokratiet skal så langt som mulig opprettholdes i en normalsituasjon også under kriser og krig.
- Rettsstaten er en del av samfunnets kritiske infrastruktur og skal kunne fungere også i kriser og krig.
- Offentlig maktutøvelse skal også i kriser og krig ha hjemmel i lov.
- Ekstraordinære fullmakter skal være nødvendige, forholdsmessige og tidsavgrensede og være underlagt effektiv politisk og domstolsmessig kontroll.
- Beredskapen skal ha institusjonelle og rettslige sikkerhetsmekanismer som ivaretar demokrati, rettssikkerhet og rettslig kontroll også når ordinære styringsfunksjoner er under press.
- Det skal være åpenhet om kriser og om konsekvensene de har eller kan få for samfunnet og den enkelte.
- Beredskap forutsetter internasjonalt samarbeid, forpliktende løsninger og respekt for internasjonal rett.